

ектування. – ВНТП – АПК – 01.05. – К., 2005. – С. 24-26, 53-55.

4. Корма: приготовление, хранение, использование: Справочник/ В.В.Щеглов, Л.Г.Боярский. – М.: Агропромиздат, 1990. – 255 с.

5. Інструкція з бонітування великої рогатої худоби молочних і м'ясних порід; Інструкція з ведення племінного обліку в молочному і м'ясному скотарстві. – К.: «ППНВ», 2004. – 76 с.

6. Інструкція з бонітування великої рогатої худоби м'ясних порід; Інструкція з ведення племінного обліку в м'ясному скотарстві. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2003. – 62 с.

Показано, что выращивание молодняка крупного рогатого скота на мясо по усовершенствованной технологии позволяет получать животных с живой массой 430-460 кг в 12-14-месячном возрасте при рентабельности производства в пределах 15,3-26,2%. Ключевые слова: технологический проект, малозатратная технология, выращивания скота на мясо

It is shown that the growth of young cattle for meat updated technology produces animals with a live weight of 430-460 kg in the 12-14-month age when profitability within 15,3-26,2%. Keywords: process design, low-cost technology, raising cattle for meat

Дата надходження в редакцію: 24.12.2012 р.

Рецензент: д.с.г.н., професор Г.П.Котенджи

УДК 036.4.082

ВПЛИВ СПОСОБУ УТРИМАННЯ ЧИСТОПОРОДНИХ ТА ПОМІСНИХ СВИНЕЙ В РІЗНІ ПОРИ РОКУ НА ЇХ ВІДГОДІВЕЛЬНУ ПРОДУКТИВНІСТЬ

М. Г. Повод, к.-с. г.н., доцент, Дніпропетровський державний аграрний університет

Вивчено залежність відгодівельних ознак свиней від пори року, способу утримання під час відгодівлі, генотипу та статі свиней. Встановлено більшу залежність відгодівельних якостей свиней, що відгодовувались в ангарах від пори року порівняно з їх аналогами які відгодовувались в капітальних приміщеннях. Вплив генотипу свиней на їх відгодівельну продуктивність проявляється більше в кращих умовах утримання. При різних умовах утримання та в обидві пори року кабанці мали тенденцію до більш інтенсивного росту.

Ключові слова. Технологія, спосіб утримання, приріст, витрати корму, генотип, метод розведення

Актуальність проблеми. Свиначство є однією з найефективніших галузей тваринництва. У нашій країні свинина в загальній кількості виробництва м'яса становить понад 41 %, у країнах Європи – понад 50%, у Китаї біля 80%. При виробництві свинини як в Україні так і в світі використовуються різні технології виробництва які передбачають різноманітні способи утримання свиней під час відгодівлі. Стосовно їх ефективності існують різні точки зору. В більшості країн Європи при промисловому виробництві свинини використовують останніми роками спосіб утримання відгодівельних свиней в приміщеннях з регульованим мікрокліматом в санках по 15-30 голів на залізобетонній щільній підлозі [10]. В США, Канаді, Австралії та деяких європейських країнах використовується альтернативний спосіб утримання свиней під час відгодівлі [1,2,5,8, 11]. Альтернативною системою відгодівлі свиней на думку Patton [11] є використання ангарної системи утримання на глибокій підстилці. В Україні ця система набула досить широкого розповсюдження за рахунок меншої кількості інвестицій в приміщення для відгодівлі [3,7,9]. Але відгодівля за такою системою поряд з

позитивними чинниками спричиняє певні проблеми [4,7,11]. Тому ми в своїх дослідженнях поставили за мету встановити зв'язок продуктивності свиней різних генотипів, за умов традиційної та альтернативної системи їх відгодівлі протягом різних сезонів року.

Матеріал і методика досліджень. Матеріалом для дослідження слугував спосіб утримання свиней великої білої породи та їхніх помісей з кнурами породи ландрас та синтетичної м'ясної лінії хунгапіг угорської селекції під час відгодівлі. Об'єктом досліджень був процес виробництва свинини та продуктивні якості чистопородних і помісних свиней різної статі протягом двох сезонів року весняного та літнього.

Для проведення досліджень було за методом пар-аналогів сформовано до початку кожного сезону року по 6 груп підсвинків (табл.1) після закінчення дорощування з середньою масою 26-26 кг. До кожної групи включали по 10 голів кастратів та 10 свинок. До першої та четвертої групи входили чистопородні тварини великої білої породи вітчизняної селекції. До другої та п'ятої груп включено кабанців та свинок отрима-

них від маток вітчизняної великої білої породи та кнурів породи ландрас англійської селекції. Третя та шоста групи включали в себе підсвинків обох

статей отриманих від помісних маток велика біла х англійський ландрас яких осіменили спермою кнурів синтетичної угорської лінії хунгапі.

1.Схема досліджень впливу способу утримання та генотипу свиней на їх відгодівельні якості

Пора року	Спосіб утримання	№ групи	Порода і породність свиноматок	Порода і кнурів	Порода і породність потомства	Відгодовано, кабанців / свинок, голів
Весна, літо	в приміщенні, на суцільній підлозі	1	ВБ	ВБ	ВБ	10
		2	ВБ	Л	1/2ВБ1/2Л	10
		3	1½ ВБ 1½Л	ХП	1/4ВБ1/4Л1/2ХП	10
	в ангарі на глибокій, незмінній підстилці	4	ВБ	ВБ	ВБ	10
		5	ВБ	Л	1/2ВБ1/2Л	10
		6	1½ ВБ 1½Л	ХП	1/4ВБ1/4Л1/2ХП	10
						10
						10
						10

Свині перших трьох груп утримувались в капітальному приміщенні в станках по 20 голів, на суцільній бетонній підлозі з штучним підтриманням мікроклімату, та видаленням гною за допомогою скребкового транспортеру (рис. 1 а). Площа підлоги на 1 відгодівельну тварину складала 1,06м². Їх аналоги з четвертої, п'ятої та шостої груп утримувались в ангарі з використанням

підсолом'яної незмінної підстилочки, з природною вентиляцією. Видалення гною по закінченню відгодівлі здійснювалось разом з залишками підстилочки. Поновлення солом'яної підстилочки проводилось регулярно по мірі її забруднення з розрахунку 1 кг на 1 голову на добу. Площа ангару на 1 голову складала 1,45м².

Рис.1. Утримання піддослідних свиней а в приміщенні, б в ангарі

Годівля свиней була для всіх груп однаковою в відповідності до норм відповідно до норм Всеросійського інституту тваринництва та Інституту свинарства ім. О.В. Квасницького УААН. Тип годівлі концентратний, спосіб годівлі сухий з самогодівниць. Напування свиней з автонапувалок термосного типу в ангарі та чашкових автонапувалок в приміщенні. Раціон годівлі складався із подрібненого зерна ячменю, пшениці та кукурудзи, соняшникового шроту з додаванням 10% білково-вітамінно-мінерального концентрату фірми «Ветлек».

Дослід проводився в двох серіях. Постановка тварин на відгодівлю в першій серії дослідів була

24 лютого, а в другій серії 26 травня 2011 року.

В досліді враховувалась індивідуальна жива маса при постановці на відгодівлю та при знятті з відгодівлі. Також враховувались витрати корму в цілому на групу тварин при відгодівлі в приміщенні та на все поголів'я в ангарі. По закінченню відгодівлі матеріали оброблялись біометрично за методикою М.О.Плохінського [6].

Результати досліджень. За результатами досліджень встановлено, що свині які відгодовувались навесні вірогідно на 9,7 дні раніш досягали маси 100 кг маючи при цьому на 49,5г вищі прирости та менші витрати кормів на 1кг прирости на 0,04 кг від їх аналогів які

відгодовувались влітку (табл. 2). При порівнянні способів утримання, встановлено, що свині які відгодовувались навесні в приміщеннях мали на 16,6г вищі прирости (P 0,95), досягаючи при цьому маси 100кг на 4,1 дні раніш (P 0,95), та витрачали на 0,07 кг корму більше порівняно з аналогами які в цей час утримувались в ангарах. Влітку

ця різниця збільшилась. Так свині які відгодовувались в приміщеннях вірогідно (P 0,999) досягали маси 100кг на 12,3 доби раніш, мали при цьому вищі на 64,6 г середньодобові прирости (P 0,999) та витрачали на 0,28 кг корму менше порівняно з ровесниками які в цей час відгодовувались в ангарі.

2.Відгодівельні показники свиней різних генотипів в умовах відгодовлі в приміщенні та в ангарі протягом різних пір року

Пора року	Спосіб утримання	Порода і породність відгодівельного молодняку	стать	при постановці на відгодівлю		при знятті з відгодівлі		Вік досягнення маси 100 кг	Середньо-добові прирости	Витрати комбікорму на 1кг приросту, кг		
				вік, діб	маса, кг	вік, діб	маса, кг					
Весна	в приміщенні	ВБ	к	77,9±0,85	26,35±0,32	193,9±0,85	108,5±1,48	182,1±2,28	708,6±12,15			
			с	78,6±0,76	25,99±0,41	194,6±0,76	103,9±0,58	188,8±0,99	671,8±6,53			
		1/2ВБ1/2Л	к	76,6±0,48	26,59±0,23	192,6±0,48	109,9±1,51	179,1±1,80	718,1±12,27			
			с	77,2±0,47	26,11±0,29	193,2±0,47	107,6±0,90	182,4±0,96	702,8±7,53			
		1/4ВБ1/4Л1/2ХП	к	76,5±0,34	26,82±0,35	192,5±0,34	111,4±0,84	176,9±0,87	729,1±6,96			
			с	77,0±0,49	26,11±0,29	193,0±0,49	108,5±2,13	181,6±2,55	710,3±17,13			
		середнє по приміщенню			77,3±0,25	26,33±0,13	193,3±0,25	108,3±0,61	181,8±0,82		706,8±4,91	3,58
		в ангарі	ВБ	к	78,2±0,73	25,54±0,37	194,2±0,73	105,0±1,65	187,3±2,72		684,7±14,59	
	с			78,3±0,80	25,31±0,27	194,3±0,80	102,9±1,81	190,4±2,20	669,0±14,08			
	1/2ВБ1/2Л		к	78,3±0,65	25,71±0,46	194,3±0,65	104,9±1,23	187,3±1,98	682,8±11,95			
			с	77,3±0,70	25,74±0,29	193,3±0,70	103,9±1,51	187,9±2,08	673,7±12,33			
	1/4ВБ1/4Л1/2ХП		к	77,1±0,72	26,25±0,37	193,1±0,72	110,7±2,68	179,3±2,89	727,8±21,38			
			с	77,7±0,50	25,96±0,34	193,7±0,50	107,5±1,61	183,3±1,92	703,3±13,89			
	середнє по ангару			77,8±0,28	25,75±0,15	193,8±0,28	105,8±0,78	185,9±1,03	690,2±6,42	3,65		
	середнє за весняний період				77,6±0,19	26,04±0,10	193,6±0,19	107,1±0,51	183,9±0,68	698,5±4,10	3,61	
Літо	в приміщенні	ВБ	к	76,9±0,38	25,39±0,41	199,9±0,38	111,5±1,72	183,9±2,16	699,7±14,34			
			с	77,8±0,71	25,99±0,41	200,8±0,71	107,7±1,16	189,4±1,56	664,3±10,97			
		1/2ВБ1/2Л	к	79,3±0,50	25,41±0,29	202,3±0,50	110,8±1,22	187±1,78	694,1±10,51			
			с	78,1±0,80	25,06±0,33	201,1±0,80	105,6±1,75	192,9±1,83	655±12,72			
		1/4ВБ1/4Л1/2ХП	к	79,5±0,76	27,17±0,39	202,5±0,76	113,8±1,24	183,1±1,31	704,4±9,16			
			с	78,2±0,73	26,2±0,45	201,2±0,73	109,7±1,69	188,1±2,43	673,7±12,38			
	середнє по приміщенню				78,3±0,28	25,9±0,17	201,3±0,28	109,7±0,68	187,4±0,85	681,9±5,21	3,51	
	в ангарі	ВБ	к	79,3±0,79	26,7±0,45	202,3±0,79	99,8±1,03	202,9±1,50	594,3±8,58			
			с	78,2±0,79	25,2±0,42	201,2±0,79	99±1,72	203,3±2,32	599,9±12,85			
		1/2ВБ1/2Л	к	78,4±0,78	25,3±0,50	201,4±0,78	101,1±2,12	200,4±2,90	616,3±19,08			
			с	79,8±0,89	24,8±0,30	202,8±0,89	99,5±1,04	203,7±1,45	607,6±7,81			
		1/4ВБ1/4Л1/2ХП	к	78,8±0,71	26,9±0,74	201,8±0,71	105,6±2,76	194,2±3,65	639,6±20,18			
			с	78,2±0,49	25,8±0,52	201,2±0,49	105,3±1,99	193,6±2,83	646,3±17,04			
	середнє по ангару				78,8±0,30	25,8±0,22	201,8±0,30	101,7±0,81	199,7±1,14	617,3±6,40	3,79	
	середнє за весняний період				78,54±0,21	25,83±0,14	201,54±0,21	105,73±0,64	193,55±0,91	649,59±5,06	3,65	

При порівнянні результатів відгодовлі чистопородних та помісних свиней встановлено, що помісні свині за результатами досліджень при відгодовлі як навесні так і влітку, як в приміщенні так і в ангарах мали вищі середньодобові прирости та раніш досягали маси 100кг порівняно з їх чистопородними ровесниками. Так в цілому за два періоди відгодовлі помісні свині мали прирости на 18,8г або 2,9% вищі порівняно з чистопородними ровесниками. При цьому двопородні помісі перевершували за цим показником чистопородних свиней на 7,3г або 1,1% а трипородні на 32,6 або 5,0% відповідно. Навесні ця різниця складала 10,8 або 1,6% та 34,1 або 5,0% відповідно. Влітку вона була 3,7г або 0,6% та 31,0г та 4,9%. Тобто як навесні так і влітку встановлено залежність середньодобових приростів від генотипу відгодовуваних свиней. Перевага за цією ознакою двопородних помісей над чистопородними в жарку літню пору була дещо меншою

порівняно з весняним періодом. В той час як трипородні помісі з використанням заключної батьківської форми хунгапіг практично не зменшили своєї переваги за середньодобовими приростами над чистопородними ровесниками влітку порівняно з весною.

При порівнянні рівня середньодобових приростів чистопородних та помісних свиней залежно від систем їх утримання встановлено, що різниця в за цією ознакою при відгодовлі в приміщенні становила 12,4 г на користь помісей. В тому числі двопородні помісі мали перевагу над чистопородними ровесниками 6,4г а трипородні 18,3г. При цьому влітку двопородні помісі які відгодовувались в приміщенні влітку мали нижчі середньодобові прирости порівняно з їх чистопородними ровесниками.

При відгодовлі в ангарі різниця в приростах між чистопородним та помісним молодняком становила 25,3 г на користь помісей. В тому числі

двопородний помісний молодняк переважав чистопородних ровесників на 8,2г в той час як трипородні помісі мали перевагу над чистопородними тваринами на 42,3г. В умовах відгодівлі в ангарі на глибокій незмінній підстилці, простежується тенденція до збільшення різниці за середньодобовими приростами між чистопородним молодняком та трипородним помісним в умовах ангару зростала порівняно з утриманням в приміщенні.

При порівнянні середньодобових приростів свиней різної статі встановлено біль інтенсивний ріст кабанців порівняно з свинками за різних умов утримання так і в різні пори року при різних методах розведення.

Для визначення сили впливу факторів що вивчаються на середньодобові прирости свиней було проведено дисперсійний аналіз.

Як видно з рисунку 2 найбільший вплив на середньодобові прирости під час відгодівлі мала пора року 37,64%, спосіб утримання мав 28,26% впливу на рівень середньодобових приростів, в той час як генотип вплинув на цей показник на 11,58% а стать на 6,03%. Суттєво вплинула на середньодобовий приріст на відгодівлі взаємодія пори року та способу утримання – 8,95%.

Вік досягнення маси 100кг залежить від інтенсивності росту організму свині під час підсисного періоду, періодів дорощування та відгодівлі. Оскільки найбільш інтенсивний ріст свиней відбувається під час відгодівлі то залежність віку досягнення маси 100кг від середньодобових приростів в наших дослідженнях була суттєвою. Свині які відгодовувались протягом

весняного періоду на 9,65 дів раніш (P 0,999) досягали маси 100кг порівняно з цим же показником отриманим від свиней які відгодовувались влітку. При цьому свині які відгодовувались навесні в приміщенні переважали за швидкістю досягнення маси 100кг своїх аналогів які відгодовувались в цих же умовах влітку на 5,60 дів (P 0,99). В той час як при відгодівлі в ангарах різниця між весняним та літнім періодами складала – 13,80 дів на користь тварин які відгодовувались в навесні (P 0,999). При порівнянні віку досягнення маси тваринами різних генотипів встановлено більш ранній вік досягнення маси 100кг помісями навесні, як в приміщенні так і в ангарі. В той час як влітку двопородні помісі ВБхЛ в умовах приміщення довше досягали маси 100кг порівняно з чистопородним молодняком великої білої породи. В умовах ангару цей показник був дещо кращим у двопородних помісей порівняно з чистопородними тваринами. Трипородні помісі як навесні так і влітку, як в умовах приміщення так і ангару раніш досягали маси 100кг порівняно з іншими генотипами свиней. Свинки всіх генотипів за винятком свинок 6-ї групи влітку, дещо довше досягали цієї маси порівняно з кабанчиками.

При оцінці, шляхом дисперсійного аналізу, сили впливу кожного із факторів що вивчалися, на середньодобові прирости під час відгодівлі, було встановлено найвищу силу впливу сезону року -37,64%, система утримання впливала на швидкість росту на 28,26%, в той час як генотип та стать мали суттєво менший вплив 11,58% та 6,03% відповідно (рис.2).

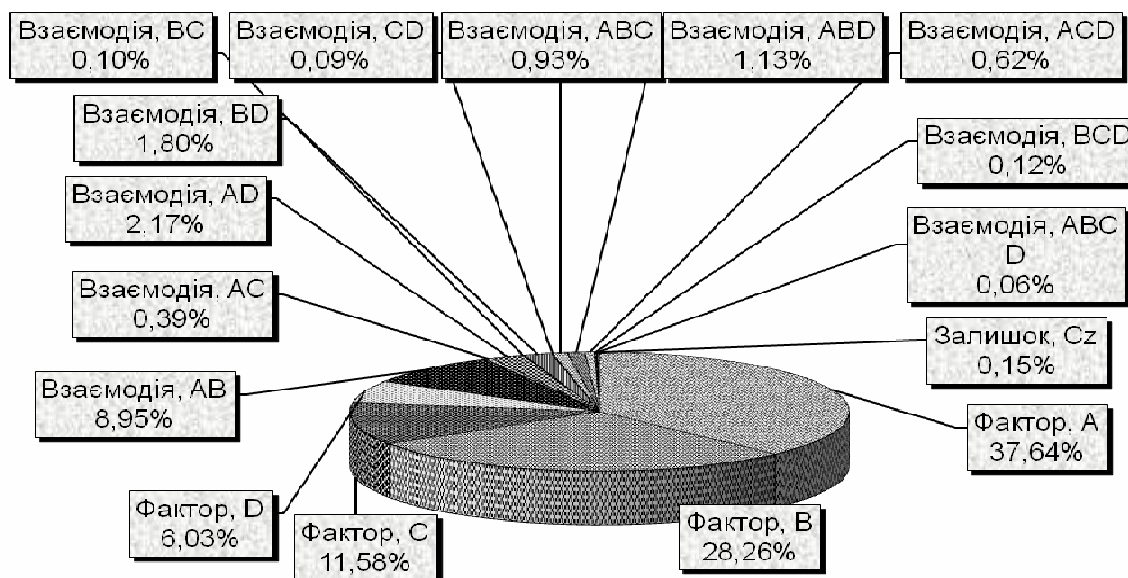

Рис.2. Вплив факторів на середньодобові прирости свиней на відгодівлі. А- пора року, В- система утримання, С- генотип свиней, D- стать.

При визначенні сили впливу пори року, генотипу та статі на рівень середньодобових приростів в ангарах та приміщенні (рис.3 та 4), встановлено, що в ангарах пора року впливає на цей показник на 35,4% в той час як в приміщенні тільки на 15,2%. Генотип свиней як в

ангарах так і в приміщенні мав майже рівну силу впливу 8,9% та 9,3% відповідно. Вплив статі, на наш погляд із за більш жорстких умов утримання в ангарах був практично відсутній -0,4%, в той час як в приміщенні цей фактор впливав на рівень середньодобових приростів на 7,0%.

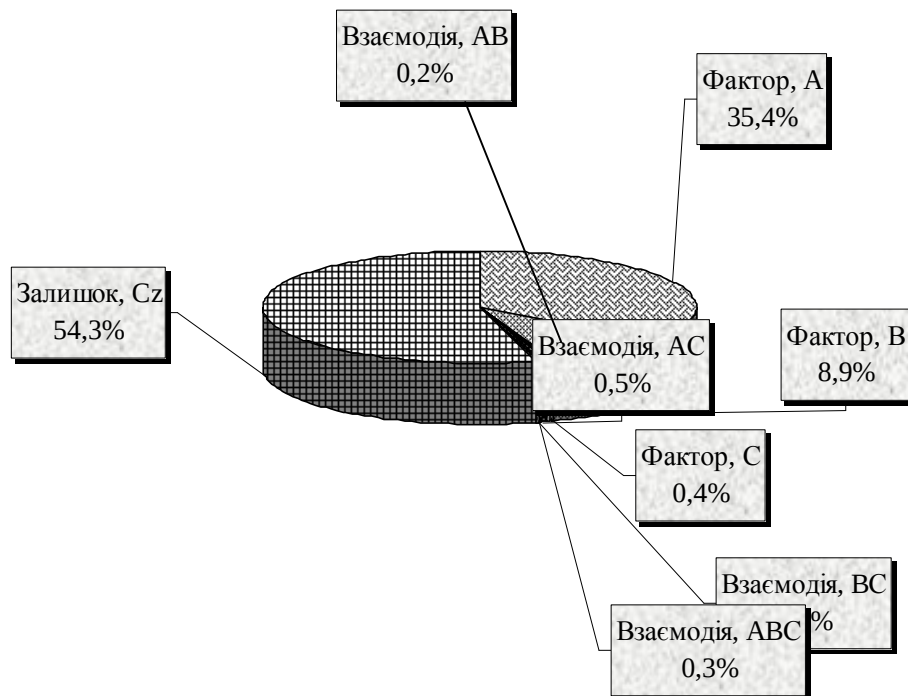

Рис.3. Вплив факторів на середньодобові прирости свиней на відгодівлі в ангарах. А- пора року, В- генотип свиней, С- стать.

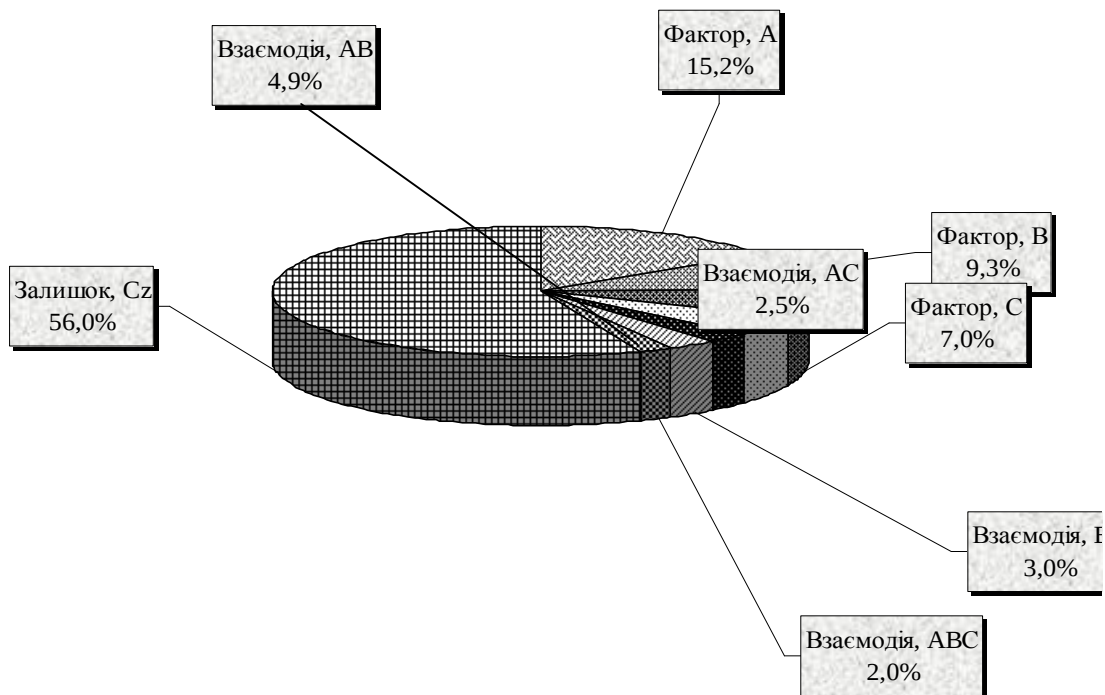

Рис.4. Вплив факторів на середньодобові прирости свиней на відгодівлі в приміщенні. А- пора року, В- генотип свиней, С- стать.

При аналізі впливу факторів що вивчались на рівень середньодобових приростів в розрізі різних пір року (рис.5 та 6) встановлено, що

навесні спосіб утримання свиней мав значно менший вплив ніж влітку – 7,1% та 34,1% відповідно

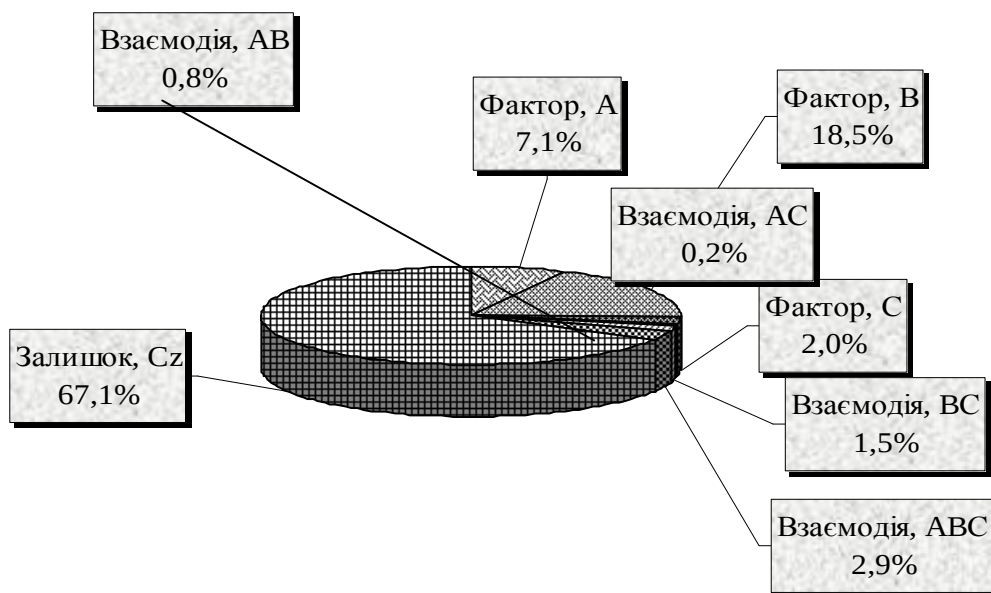

Рис.5. Вплив факторів на середньодобові прирости свиней навесні.
А- система утримання, В- генотип свиней, С- стать.

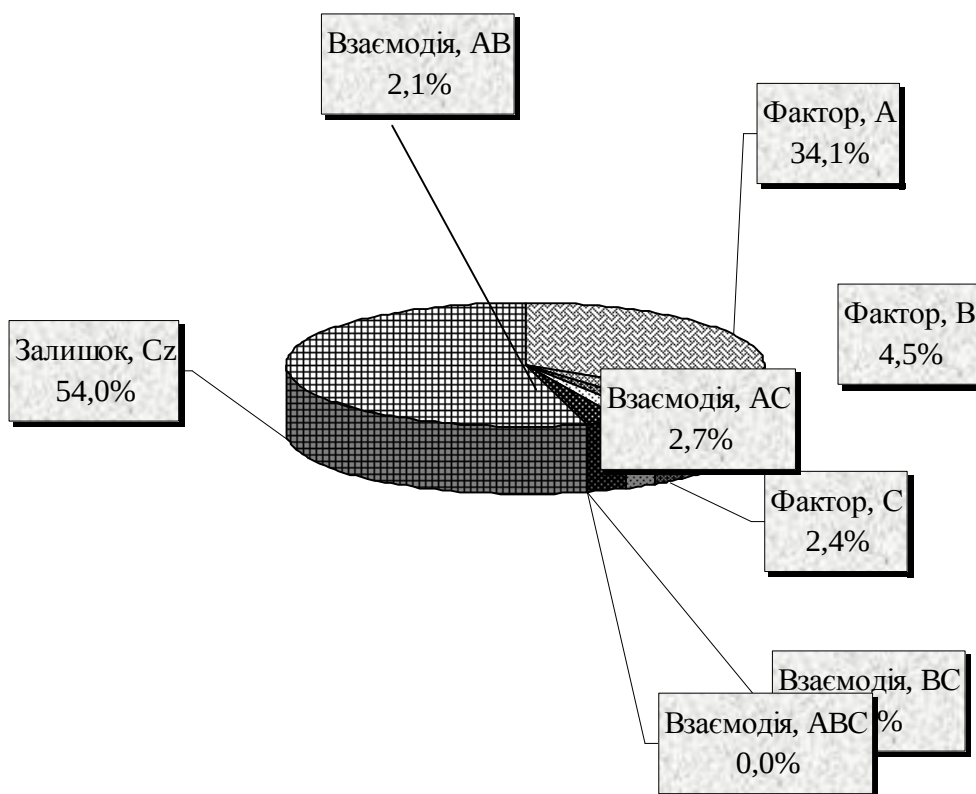

Рис.6. Вплив факторів на середньодобові прирости свиней влітку.
А- система утримання, В- генотип свиней, С- стать.

І навпаки в більш лояльних до тварин умовах утримання навесні вплив генотипу був біль-

шим 18,5%, порівняно з його рівнем влітку - 4,5%. Вплив статі на рівень середньодобових

приростів як навесні так і влітку був незначним та склав 2,0% і 2,4%.

Тобто залежність швидкості росту свиней від умов утримання та генотипу в різні пори року проявляється по-різному. Влітку в більш жорстких умовах утримання в ангарах нівелюється вплив генотипу, в той час як навесні цей фактор впливає з більшою силою.

Висновки.

1. Відгодівельні якості свиней які відгодовувались навесні були кращими порівняно з тими тваринами які відгодовувались влітку. Вплив фактору пори року на інтенсивність росту відгодівельних свиней склав 37,64%

2. Вплив способу утримання впливав на відгодівельні показники свиней більше влітку ніж навесні.

3. Сезон року менше впливав на відгодівельні

якості свиней які утримувались під час відгодівлі в приміщенні порівняно з тими які утримувались в цей час в ангарах.

4. Помісні та гібридні свині мали кращі середньодобові прирости та раніш досягали маси 100кг порівняно з їх чистопородними аналогами великої білої породи.

5. Прояв генотипу більш значний в більш помірних умовах відгодівлі. Так залежність швидкості росту свиней та віку досягнення ними маси 100кг від умов утримання та генотипу в різні пори року проявляється по-різному. Влітку в більш жорстких умовах утримання в ангарах нівелюється вплив генотипу, в той час як навесні цей фактор впливає з більшою силою.

6. При різних умовах утримання та в обидві пори року кабанці мали тенденцію до більш інтенсивного росту порівняно з свинками.

Список використаної літератури:

1. Ватстон Х. Опыт выращивания свиней в ангарах // Сборник докладов II международной конференции «Альтернативное свиноводство – путь к успеху» 18-20 октября 2006 г Майское -2006г с.54-61.
2. Кунз А., Мадсен В., Шоуман Г., Тилсра Ф., Гуд Т., Нейфред К, Постройки на дугообразных опорах // Материалы конференции Варианты систем содержания свиней для штата Айова/ Айова, Государственный университет штата Айова, 21 февраля 1996г с77-91.
3. Лоза А.А. Сало на роздоріжжі // Бізнес – Київ, 2005. С. 22-28.
4. Насонова Д. Холод на глубокой подстилке. Свиноводы тестируют альтернативную технологию. Ж. Агробизнес №5. 2006. С 52-56.
5. Пейн Х. Альтернативное свиноводство в Австралии //Сборник Докладов Международной конференции «Возможности и перспективы альтернативного свиноводства» 7-10 декабря 2005 г., с.52-67
6. Плохинский Н.А. Руководство по биометрии для зоотехников /Плохинский Н.А. – М. : Колос, 1969. – 246 с
7. Повод М.Г., Шаталін Б.Д. Порівняння різних технологій утримання свиней // Ж. Ж. Agroekspert № 10(27) жовтень 2010р. –С- 55-57.
8. Роурк Д. Выращивание свиней в арочных конструкциях в Манитобе. //Сборник докладов международной конференции «Возможности и перспективы альтернативного свиноводства» 7-10 декабря 2005г., с.93-95..
9. Чертков Д.Д. Наукове обґрунтування маловитратної технології виробництва продукції свинарства в Україні //Вісник інституту тваринництва центральних районів УААН, випуск 3. Дніпропетровськ 2008. С.135- 147.
10. Hoges J. Alternativen in der Schweihaltung: 43 Tabellen/J.L. Hoges,H.H. Ackermann.- Stuttgart (Hohennaeim): Ulmer, 1998. s 82-115.
11. Leaflet A.S. Patton B.S. Evaluating Growth, Loin Muscle Area, and Backfat Accretion During Summer and Winter for Finishing Pigs in Bedded Hoop and Confinement Buildings //Iowa State University Ani mal Industry Report 2006. s 6

Изучена зависимость откормочных признаков свиней от времени года, способа содержания во время откорма, генотипа и пола свиней. Установлена большая зависимость откормочных качеств свиней, которые откармливались в ангарах от времени года сравнительно с их аналогами, которые откармливались в капитальных помещениях. Влияние генотипа свиней на их откормочную продуктивность проявляется больше в лучших условиях содержания. При разных условиях содержания и в оба времени года кастраты имели тенденцию к более интенсивному росту.

Ключевые слова. Технология, способ содержания, прирост, расходы корма, генотип, метод разведения

Dependence of swine feeding qualities on the season, on method of keeping finishing pigs, on genotype and sex is studied. The swine feeding quality of finishing pigs in hoops has more dependence on the season in comparison with pigs finished in standard confinement system. The effect of genotype on feeding productivity displace more in good keeping condition. At different keeping condition during all seasons young males have tendency to more intensive growth.

Key words: technology, method of maintenance, increase, charges of forage, genotype, method of breeding

Дата надходження в редакцію: 12.12.2012 р.
Рецензент: д.с.-г.н., професор Г.П.Котенджи

УДК. 636.2. 0834.085.2.11. 39.

М'ЯСНІ ТА ВІДГОДІВЕЛЬНІ ЯКОСТІ БИЧКІВ СИМЕНТАЛЬСЬКОЇ ПОРОДИ ЗА ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ МОДЕЛЕЙ РАЦІОНІВ

М. Г. Повозніков, д.с.-г.н., професор, Подільський державний аграрно-технічний університет
А. К. Калінка, к.с.-г.н., старший науковий співробітник, Буковинська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту сільського господарства карпатського регіону НААН
С. М. Блюсюк, к.с.-г.н., доцент, Подільський державний аграрно-технічний університет

Викладено результати наукових досліджень з вивчення впливу різномісних раціонів на м'ясні, відгодівельні та забійні якості бугайців симентальської породи комбінованого напрямку продуктивності при середньому рівні годівлі в умовах карпатського регіону Буковини України. У бичків, яким згодовували силос і сінаж у поєднанні середньодобові прирости склали 1117 г, що 35,9% більше від ровесників контрольної групи, в раціоні яких знаходився тільки силос з кукурудзи. За згодовування бичкам окремо кукурудзяного силосу та сінажу, енергія росту була майже однакою і складала відповідно 954 і 992 г з оплатою корму на 1 кг приросту відповідно 9,6 і 9,2 корм. од., що менше на 1,2 і 1,6 від контролю.

Ключові слова: бички, порода, корм, раціон, продуктивність, обмінна енергія.

Аналіз останніх досліджень та постановка проблеми. Нині великий інтерес в скотарській галузі приділяється розробленню новітніх раціонів, які б виявляли найбільш оптимальні типи годівлі худоби за різних рівнів вирощування для збільшення енергії росту, продуктивності, відгодівельних і забійних якостей молодняку м'ясного контингенту худоби різних порід. У зв'язку із цим, в умовах передгірної зони Буковини України необхідно розробити нову перспективну модель раціону, який би узгоджував взаємопов'язані технологічні процеси та вдосконаленням типів і систем годівлі, які ведуть до кінцевого результату з отриманням відповідної кількості та якісної продукції, і її глибокої переробки з максимально прибутковою реалізацією. Тому нами розроблені моделі раціонів, які будуть адаптовані та впроваджені і відрізняються від інших регіонів технологіями годівлі, утриманням, породами, кормосумішками, комбікормами, кормовою добавкою, різною структурою раціонів, набором ботанічного складу травосумішок для культурних пасовищ, кліматичними і рельєфними даними.

Існуюча сьогодні система нормування енергетичного живлення молодняку на заключній відгодівлі для жуйних при середньому рівні годівлі

не має експериментального обґрунтування диференційованої концентрації обмінної енергії в сухій речовині кормів та оптимальної структури раціонів для досягнення живої маси 450-500 кг в умовах Карпатського регіону України.

За останні роки проведено ряд досліджень з вивчення м'ясного потенціалу молочної та м'ясної худоби в різних регіонах України. Як відомо, концентрація обмінної енергії в сухій речовині кормів раціону є невід'ємною частиною визначення ефективності використання її на ріст відгодівельного молодняку в скотарстві.

Матеріал і методика досліджень. Метою наших досліджень було розробити моделі раціонів з використанням різних наборів соковитих кормів для виявлення основних показників концентрації обмінної енергії, фактичного споживання енергії та сухої речовини на 100 кг живої маси бичків в умовах передгірної зони Буковини. Для цього в умовах ТОВ «Джерело» Герцаївського району Чернівецької області відібрано чотири групи бичків-аналогів симентальської породи, по 12 голів у кожній, із середньою живою масою на початок досліду 403-410 кг згідно розробленої схеми (табл. 1).

Таблиця 1

Схема науково-господарського дослідження

Група тварин	Кількість голів	Особливості годівлі тварин по періодах дослідження		
		підготовчий (25 днів)	обліковий (64 дні)	заключний (39 днів)
Контрольна	12	Раціон, прийнятий в господарстві: солома, зерно суміш (кукурудза – 25%, пшениця – 50%, ячмінь – 25%), кукурудзяний силос, меляса	Основний раціон (ОР): солома, зерно суміш, силос кукурудзяний, меляса	Раціон, прийнятий в господарстві: солома – 1,5 кг, зерно суміш – 2,0 кг, силос – 35 кг, меляса – 1,0 кг
I дослідна	12		ОР + силос кукурудзяний	
II дослідна	12		ОР + сінаж з багаторічних однорічних культур	
III дослідна	12		ОР + сінаж + силос кукурудзяний	

Утримання бичків було прив'язним. Роздавання кормів – два рази на добу. За протеїновим